

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : TRI/UTLGB52008

ชื่อโครงการ : รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชุมชนชาวไทยภูเขา : กรณีศึกษา
หมู่บ้านรวมมิตร จังหวัดเชียงราย

ชื่อนักวิจัย : ลีลาวดี ศรีวิเชียรกาญจน์, ทศลัยวรรณ แก้วกลม, บัณฑิต นันทะเสน,
นิทัศน์ คงตุ่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

E-mail Address : s.leelawadee@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 สิงหาคม 2552 – 31 มีนาคม 2552

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชุมชนชาวไทยภูเขาหมู่บ้านรวมมิตร จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ ความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงชุมชนชาวไทยภูเขาหมู่บ้านรวมมิตร จังหวัดเชียงราย เพื่อนำไปสู่แนวทางการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงชุมชนชาวไทยภูเขาหมู่บ้านรวมมิตร จังหวัดเชียงราย ซึ่งการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่บ้านรวมมิตร จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการประชุมภาคีระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ คือ t-test, One Way ANOVA, LSD, และ Chi-Square ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประชุมภาคีเพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันที่ได้นำเสนอต่อผู้นำชุมชน สมาชิกและผู้ประกอบการในชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 25 - 34 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง US\$ 10,000-30,000 และส่วนใหญ่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกโดยบริษัทนำเที่ยว ได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต และเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยปัจจัยความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ มีความ

ซึ่งชอบด้านการเกษตรของชุมชนชาวไทยภูเขา อีกทั้งยังประทับใจการนั่งช้างเที่ยวชมหมู่บ้าน และจากการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงชุมชนชาวไทยภูเขาหมู่บ้านรวมมิตร จังหวัดเชียงรายพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงชุมชนชาวไทยภูเขาหมู่บ้านรวมมิตร จังหวัดเชียงราย ด้านจำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวและด้านค่าที่พักโฮมสเตย์ (Home Stay) แตกต่างกัน และลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้านปัจจัยที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ในส่วนของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเห็นด้วยกับการจัดการการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และจากการศึกษาความต้องการต่อรูปแบบการท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความต้องการมากที่จะให้มีรูปแบบการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวต้องการมากที่จะให้มีในเรื่องของการประดิษฐ์และจำหน่ายสินค้าเอกลักษณ์ของชุมชน การละเล่นและดนตรีท้องถิ่น เทศกาลและประเพณีต่าง ๆ และการเกษตรของชุมชน

ผลจากการศึกษา รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงชุมชนชาวไทยภูเขาหมู่บ้านรวมมิตร จังหวัดเชียงราย ทำให้ได้แนวทางการสร้างรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชุมชนที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยควรมีการคิดประดิษฐ์สินค้าที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีการจัดกิจกรรมภายในชุมชนเพื่อให้เห็นแสดงออกถึงเอกลักษณ์และความหลากหลายของชนเผ่าในชุมชน มีการเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการนั่งช้าง เช่น การเยี่ยมชมสวนเกษตร การแสดงของเยาวชนในชุมชน มีการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง และหน่วยงานภาครัฐควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สามารถตอบสนองพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศโดยไม่สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และนอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐผู้ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ วางแผนการจัดการท่องเที่ยวเชิงชุมชน ทำให้การท่องเที่ยวนั้นเกิดความยั่งยืน สามารถนำรายได้มาสู่ชุมชน จังหวัด และประเทศต่อไป

คำหลัก : รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวเชิงชุมชนชาวไทยภูเขา

ABSTRACT

Project Code : TRI/UTLGB52008

Project Title : Community-based Tourism Management Model of Thai Hill Tribe
Community : A Case Study of Ruam Mit Village, Chiang Rai Province

Investigators : Leelawadee Sriwichienkan., Thassalaiwan Keawklom.,
Bandit Nuntasen., Nitas Kongtun
Rajamangala University of Technology Lanna, Chiang Rai

E-mail Address : s.leelawadee@hotmail.com

Project Duration : August 1 – March 31 2010

This research aimed at studying the community-based tourism management model of Thai hill tribe community at Ruam Mit Village, Chiang Rai Province through demography, opinions on tourism management, tourist behavior, and forms of tourism leading to form hill tribe community-based tourism models and tourism activities for Ruam Mit Village, Chiang Rai Province. The research was applied as qualitative and quantitative research. The research samplings were 400 foreign tourists visiting Ruam Mit Village, Chiang Rai Province and the questionnaire was using as a data collected research tool. There was an associated meeting concerting the guidance forming tourism models and tourism activities. The data analysis came from descriptive statistics; i.e. percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics for relationship; i.e. t-test, One Way ANOVA, LSD, and Chi-Square, and the data analysis from the associated meeting for concerting the agreements proposed to the head of community, and members and entrepreneurs in the community.

The research findings were most of the foreign tourists being female, ageing between 25 – 34 years old, graduated with bachelor degree, being single, being government officials/state enterprise officers, gaining between US\$ 10,000 – 30,000, coming from USA for the first time via travel agency, informed the tourism information from

internet. The travel was mostly done from the reason of nature richness, favorite of Thai hill tribe agriculture, and impression of elephant ride. According to the study of demography effecting to Thai hill tribe community-based tourism behavior at Ruam Mit Village, Chiang Rai Province, it found that the different population characteristics influenced the Thai hill tribe community-based tourism behavior at Ruam Mit Village, Chiang Rai Province on the differences of amount of travel partners and the Home Stay-typed accommodation costs, contrastingly indifferent to the factors of travel. In the foreign tourists' opinions on tourism management, most foreign tourists agreed on every aspect of the tourism management; especially, of the tourism resources. According to the study on the need towards tourism model, the foreign tourists needed any tourism models, particularly about crafts and souvenirs, community uniqueness, local amusements and music, traditions and festivals, and community's agriculture.

From the study on the community-based tourism management model of Thai hill tribe community at Ruam Mit Village, Chiang Rai Province, it concluded the guidance for the models and activities of community-based tourism, responding to the needs of foreign tourists, by the creation of the community's unique souvenirs, the local activities that shows the uniqueness and diversity of the hill tribe community, the addition of tourism activity apart from elephant ride, such as agricultural garden tour, the local juvenile performance, etc. Also, there should have more practical promotion on tourism and the state agency should open opportunities to the community members to co-operate the tourism management in order to lead to the development of tourism models and activities responding to the tourist behavior and needs appropriately, and to make an impression to Thai and foreign tourists without losing their own community uniqueness. Furthermore, the state agency responding to the tourism may use the research data as guidance for positioning their strategy and planning the sustainable community-based tourism, to gain profit to the community, province, and as well as the country.

Keyword : tourism management model, Thai hill tribe community-based tourism